

Potilasohje: Shigella – tietoa sairastuneelle

Sinulla on todettu shigellabakteerin aiheuttama suolistotulehdus, joka luokitellaan yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Taudin tutkimus, hoito ja hoitoon määrätyt lääkkeet ovat maksuttomia.

Miten shigella tarttuu?

Shigellatartuntaan riittää hyvin pieni määrä bakteereita, joten tauti leviää herkästi käsien välityksellä henkilöstä toiseen. Tartunnan voi saada myös suun kautta bakteerilla saastuneista elintarvikkeista, juoma- tai uimavedestä sekä seksikontaktin kautta. Samassa taloudessa asuvien tartuntariski on korkea.

Oireet

Taudin itämisaika on 1–7 vuorokautta. Oireina ovat ripuli (voi olla myös verinen), kuume, pahoinvointi, oksentelu ja vatsakivut. Tauti paranee yleensä vajaan viikon sisällä. Ulostekantajuus voi kuitenkin kestää jopa 4–6 viikkoa.

Taudin toteaminen ja hoito

Shigellabakteeri todetaan ulostenäytteestä (F-BaktVIP). Antibioottihoidon tarve arvioidaan oireiden tai taustasairauksien perusteella. Shigellan aiheuttama ripulitauti ei yleensä vaadi sairaalahoitoa.

Tartunnan leviämisen ehkäisy

- Pese kädet vedellä ja saippualla (nestesaippua), erityisesti WC-käynnin käynnin ja vaiipan vaihdon jälkeen sekä ennen ruokailua. Kuivaa kädet omaan pyyhkeeseen tai kertakäyttöpyyhkeeseen. Jos käsienpesu ei ole mahdollista, käytä alkoholikäsihuuhdetta.
- Jos samassa taloudessa asuvilla on useita WC:itä käytössään, oireisten suositellaan käyttävän vain yhtä. Pakkaa sairastuneen vaippaikäisen vaipat erilliseen muovipussiin ennen jäteastiaan viemistä hyvä käsihygienian huomioiden.
- Älä laita ruokaa muille. Pese kotona astiat, WC-tilat ja pyykki normaalisti. Ulosteen tahrima pyykki pestään vähintään 60 asteessa.
- Vältä seksikontaktia oireisena ja vähintään 7 vuorokautta oireiden loppumisesta (tai kunnes seurantanäytteet ovat negatiiviset). Koska shigellan ulostekantajuus voi kestää useita viikkoja, suositellaan käyttämään kondomia tai välttämään seksikontaktia tänä aikana.

Toimenpiteet sairastuneelle ja lähikontakteille

- Vatsatautioreista lasta ei saa viedä päivähoitoon (varhaiskasvatukseen). Shigellainfektioon sairastunut lapsi voi palata päivähoitoon, kun taudin parantuminen on varmistettu seurantanäytteillä. Hyvinvointialueen tartuntatautiyksikkö ohjeistaa seurantanäytteistä.
- Mikäli sairastunut on riskityössä (kuten elintarviketyö, ikääntyneiden ja vastasyntyneiden hoitotyö), hyvinvointialueen tartuntatautiyksikkö ohjeistaa seurantanäytteistä ja työhön paluusta tai työtehtävän uudelleenjärjestelystä.
- Yleisesti vatsatautioreisen suositellaan olevan pois koulusta tai lähityöstä (ei riskityö), kunnes oireiden päättymisestä on kulunut vähintään 48 tuntia. Seurantanäytteitä ei tarvita.
- Sairastuneen lähikontakteilta otetaan ulostenäyte, jos heillä on shigellainfektioon sopivia oireita. Riskinarvion mukaan oireettomatkin lähikontaktit voidaan tutkia.

Lisätietoa

- www.thl.fi Shigella